

Gombhoz a kabátot?

Cikkünkben bemutatjuk a DUNE Prime 3.0 médialejátszót, mely 112 ezer forintos árával „gomb” a több milliós vetítőkhöz képest, melyekre azonban nyugodtan „felvarrható”.

Lassan 9 éve, hogy lecseréltem első DVD játszót egy Denon DVD-2800-asra, amelyik már progresszív pásztázásra is képes volt. 54 MHz/12 bites videó D/A konverterével és 96 kHz/24 bites audio D/A konverterével, egyéb paramétereivel kimagaslott a felső-közép kategóriás játszóközül.

A következő néhány év nem hozott komoly előrelépést a DVD-lejátszó minőségében, bár elterjedtek a DVD-Audio-t és SACD-t is lejátszó darabok. E formátumok elterjedése igen lassúnak bizonyult, nem éreztem készletet a cserére. Azért kipróbáltam néhány újabb fejlesztésű DVD-játszót az évek alatt, melyek már felkonvertáltak HD felbontásra és rendelkeztek HDMI kimenettel. A képminőség mégis legtöbbször csak a Denon-hoz hasonló volt, és funkcionálisan sem találok számottevő fejlődéssel. Közben folyamatosan követtem a Blu-ray,

HD-DVD küzdelmet, gondolva, hogyha az egyszer eldől, akkor eljön az ideje a cserének. Eldőlt, és mégsem lett Blu-ray játszóm. Csak koncertfelvételek esetén – amiket többször is megnézek – tudtam volna megindokolni a 7000 forint körüli kiadást egy Blu-ray lemezre. Kölcsönözni alig lehet az új filmek közül és azt is drágán. Egyelőre maradt a Denon.

Ugyanakkor videó és audio fájlok lejátszása nem csak korongról történhet. Közel egy évtizede, hogy először szerkesztettem saját digitális videofelvételt a számítógépen. A szerkesztett anyagot ki lehetett írni DVD-re, ami addig működött, amíg nem vettem egy HD felbontású kamerát, ahol minőségromlás nélkül ez már nem volt megoldható. Ezek visszajátszása a számítógépen volt csak lehetséges, vagy visszaírva a videokamera adathordozójára, annak HDMI kimenetén. A hangkimenetet külön rá kellett kötni az erősítőre, nem beszélve az egész fájl viszárszámolási procedúráról. Egy jobb minőségű laptop is megfelelő lenne a célra, de mivel laptopra amúgy nincs szükségem, az túl drága megoldásnak bizonyult. Szerencsére közel egy éve talákoztam médialejátszóknak nevezett kis dobozokkal, amelyek erre a feladatra (is) tökéletesen megfelelnek. E magazin olvasói közül sokan bizonyára jól tudják, hogy miről beszélek, hiszen a 2009-es Házimozi és Hifi Show demó anyagai már szinte mindenhol hasonló lejátszókról futottak. Elterjedésük a processzor-teljesítmények javulásának és a funkciók jelentős fejlődésének köszönhetően igencsak felgyorsult az utolsó félévben. Miről is van szó? Mondhatjuk, hogy ezek média (vagyis kép és hang) fájlok lejátszására kifejlesztett készülékek, amelyek ezt a feladatot sokkal jobban el tudják végezni, mint egy többé kerülő számítógép. Ráadásul ezek a média lejátszók többnyire rendelkeznek a filmeknél elterjedt DTS és Dolby Digital dekóderekkel, megfelelő audio és videó kimenetekkel, illetve a média fájlok közötti navigálásra és beállítások elvégzésére tervezett távirányítóval. Szóval ezek a lejátszók tökéletesen alkalmasak nemcsak a HD minőségben felvett családi videó anyagaink, hanem archivált DVD és CD gyűjteményünk fájljainak lejátszására is. Másrészt az interneten néhány helyről letölthető nagyfelbontású hangfájlok, és HD felbontású videó anyagok sem jelentenek gondot nekik. Legalábbis általában... Mit is értek ez alatt? Média lejátszókból több mint egy tucat modell kapható még Magyarországon

is. Miután felkeltették az érdeklődésem, egy kicsit utánanéztem dolgoknak a magyar és külföldi fórumokon, a gyártók honlapjain. Sőt néhány barátom addigra már szert is tett egyikre vagy másikra, így volt lehetőségem kipróbálni egy-egy darabot. Ezek után jön a vívódás, ami gondolom másnak is ismerős, hogy vegyék-e egy egyszerűbb, olcsó modellt, ami azért minden alapkövetelménynek megfelel, vagy veszek egy kompromisszummentes darabot, igaz persze, némileg több pénzért. A kérdés egyértelműen eldőlt, amikor a tavaly októberi házimozi show-n a számomra lenyűgöző képminőséget nyújtó tízmilliós RUNCO vetítő és vászon kombinációhoz forrásnak egy DUNE médialejátszót használtak, amit a sötétben nem is láttam, így elfogultságról nem lehet beszélni. Tovább erősítettek elhatározásomban a demót vezető úriember szavai, aki elmondta, hogy sok más lejátszót, köztük Blu-ray játszókat is kipróbáltak, de a DUNE biztosította azt a minőséget, amivel meg tudják mutatni, hogy mit tud a vetítő. Persze a történetben fontos tényező volt számomra – visszatérve a bevezetőben írtakhoz – hogy a DUNE Prime-ban Blu-ray olvasó is van, így a korábban említett dilemma is megoldódott. Kicsit több mint százezer forintért hozzájutottam árostartálynak az egyik legjobb médialejátszóhoz, és egyúttal egy Blu-ray lejátszóhoz. (Ha valaki-

nek nincs szüksége az optikai olvasóra, akkora kevesebb, mint százezer forintért a DUNE Base-t is választhatja, amelyben az optikai olvasó helyett fiókos SATA merevlemez tárhely található, viszont külső meghajtóról archivált Blu-ray lemezt is tud olvasni.) A DUNE megrendelése után egy bő hónapot várnom kellett, mert a legújabb 3.0-as verzió még fejlesztés alatt állt. A vásárlás óta eltelt 6 hétben végignézett több tucatnyi filmmel, zenelejátszással, próbálgatással a hátam mögött látom, hogy a DUNE beváltotta minden hozzáfűzött reményem.

Nézzük egy kicsit a száraz műszaki paramétereket, illetve, hogy azok miért is fontosak nekünk. A DUNE szíve a Sigma Designs 8642 típusú chip, ami jelenleg a legfejlettebb és 667MHz-es processzor sebességgel a leggyorsabb Blu-ray videók játszásra kifejlesztett chip. Ez biztosítja az 50 Mbit/sec feletti átviteli sebességet a lejátszásnál, ami egyrészt elengedhetetlen a Blu-ray átvitelhez, másrészt minden más olyan „hírhedt” filmrészletet bizonyos fájlokban akadozástól mentesen, pixelesedés vagy bármilyen egyéb rendellenesség nélkül játszik, ahol más médialejátszók hosszas gondolkodóba esnek, időnként le is fagynak. Másrészt, mivel a Sigma Designs 8642-es chip (szemben egy számítógépben található chippel) kifejezetten média lejátszásra van kifejlesztve, így a támogatott hardware-es funkciókat és perifériákat is meghatározza. A tervezők mindenre gondoltak, ami egy házimozi rajongónak eszébe juthat. A teljeség igénye nélkül: HDMI, komponens és kompozit videó kimenetek, 7.1 és külön 2.0 analóg audio kimenetek, koaxiális és optikai digitális audio kimenet, SATA, ethernet (LAN), USB csatlakozási lehetőség, ez utóbbiból 3 is. Képes dekódolni Dolby TrueHD, DTS-HD High Resolution Audio, DTS-HD Master Audio, DTS, AC3, LPCM, FLAC és még több más formátumot is. E chip köré építettek a DUNE mérnökei egy igényesen kivitelezett, aranyozott csatlakozókkal ellátott lejátszót, amelyet olyan firmware-rel programoztak, amely szinte minden létező videó és audio fájl formátummal megbirkózik: az MKV-től a Blu-ray-ISO és DVD-ISO-n keresztül az M2TS-ig; az MP3-tól, a FLAC-on keresztül a WAV-ig. A terjedelmes listát a forgalmazó honlapján meg lehet tekinteni.

Amellett, hogy több mint egy tucatnyi formátumot gond nélkül olvas, Blu-rayt, DVD-t, CD-t játszik, a DUNE képes internetes rádióadások vételére, IPTV adás fogadására, hálózati adattároló (NAS) elérésére LAN bemenetén keresztül, illetve vezeték nélkül is egy kiegészítőként megvásárolható USB WIFI adapterrel. Sokaknak bizonyára a beépített torrent kliens is vonzó, amely a készülék „standby” (készenléti) üzemmódjában sem kapcsol ki. Persze gyakran találkozok az ember olyan elektronikai termékekkel, melyekbe sok funkció bele van zsúfolva, de szinte egyiket sem teljesítik minőségi színvonalon. Szerencsére a DUNE nem ebbe a csoportba tartozik. 6 hét alatt 4 különböző projektorral (SIM2, EPSON, és két Panasonic) és egy Panasonic HDTV-n láttam az előállított képet. Kivételesen a színmélységben gazdag, kontrasztos, szinte háromdimenziós képet kaptunk. Nem meglepő, hogy a modernebb, drágább, teljes HD-s vetítőkön szebb volt a kép, mint a középkategóriás Panasonic AE-900 „HD-ready” vetítőn, de soha nem gondoltam volna, hogy ez a vetítő is ilyen szép képet tud nyújtani. DVD lejátszásnál a DUNE hozta a számomra megszokott Denon színvonalat, magasabb felbontású fájloknál vagy Blu-ray lemezeknél pedig egészen új képi élményben volt részem. A Baraka című film kezdő képsorában, mintha valóban néhány méterre lennénk a für-

dőző majmoktól, Chris Botti bostoni koncertjén pedig mintha a közönség soraiban ülnénk. Ehhez az érzéshez hozzájárul a DUNE kimagasló teljesítménye a hangviszaadás területén is. Azért, hogy erről megbizonyosodjak merevlemezre rögzítettem Eric Clapton Unplugged című albumát WAV formátumban. A „vak” teszten (abban az értelemben, hogy a DUNE kiváló kép megjelenítése nem vonta el a figyelmemet) igen jó eredménnyel szerepelt a médialejátszó. Felbontásban és dinamikában közel volt a sokszorosába kerülő CD játszómhoz. Igaz, a CD valamivel természetesebben szólt. Azonban a történet itt nem ér véget. Az a szerencse ért, hogy egy teszt erejéig sikerült meghallgatnom (és megnéznem) a DUNE-t egy – a hazai forgalmazó által fejlesztett – analóg táp prototípusával a gyári kapcsoló üzemű táp helyett. Ezzel már biztosan felveszi a versenyt a legjobb digitális lejátszókkal is.

A fent említett funkciók közül a NAS-hoz való csatlakozás lehetőségét emelném ki. Egyszer ugyan rá kell szánnunk egy-két délutánt, hogy a DUNE segítségével vagy számítógéppel felmásoljuk a NAS-ra a CD és DVD gyűjteményünket, de utána a hálózobától a nappaliig néhány gombnyomással a távirányítón elérhetővé válik bármelyik kedvenc zenénk, filmünk, családi fotónk vagy videó felvételünk. Sőt, NAS használata esetén értékes fájljainkat teljes biztonságban tudhatjuk egy esetleges merevlemez meghibásodás esetén is.

Nem lenne teljes a kép a DUNE-ről, ha nem említenénk meg néhány nehézséget is, amivel a kezdő felhasználó szembesülni fog. A DUNE használata egy fokkal több tanulást és odafigyelést igényel, mint egy egyszerű korongos lejátszó, amibe csak betesszük a lemezt és megnyomjuk a „play” gombot. Alapszintű számítógép felhasználói ismeretek és műszaki affinitás nem árt. Természetesen ez nem írható a DUNE rovására. Pont fordítva, annyi funkcióval és beállítási lehetőséggel rendelkezik a DUNE, hogy néhányat ebből a felhasználónak kell testre szabni. Egy példát említenék, PAL DVD lejátszás esetén a képfrissítési frekvenciát 50 Hz-re (NTSC-nél 60 Hz-re) kell állítanunk ahhoz, hogy ne szaggasson a lejátszás, ugyanakkor az MKV fájlok nagy része és a Blu-ray lemezek 24 Hz-en működnek megfelelően. A lejátszás előtt egyelőre ezt nekünk kell kiválasztani a „setup” menüben. Erre a gyártó ígér automatikus beállítást egy következő firmware-ben. A gyár egyébként annyira komolyan veszi a fejlesztést és a felhasználók igényeinek kielégítését, hogy a honlapján elérhető egy kb. 80 tételből álló kívánságlista a lehetséges új firmware fejlesztésekről. Ezekből a felhasználók szavazatai alapján választják ki azokat, amelyek előtérbe kerülnek a közeljövőben. Ilyen például az USB DVB-T tunerek támogatása földi HD adások vételéhez, vagy webes kezelőfelület fejlesztése, ami kényelmes elérést biztosít a DUNE szolgáltatásaihoz hálózaton keresztül is. Igazából két dolog nem tetszik a DUNE-n. Az egyik, hogy kijelző ugyan van rajta, de csak az eltelt időt mutatja, semmi más,

aminek nem sok haszna van, mert még azt sem látjuk, hogy melyik számnál tartunk egy CD-n. A másik, hogy a távirányítón a gyakran használt gombokat tehették volna kicsit kiemeltebb helyre, vagy beépíthettek volna háttérvilágítást, még ha ez egy kis árnövekedéssel is járt volna. Igen gyakran nyúl mellé az ember, vagy keresgeti a gombokat a sötétben még több hetes használat után is.

A DUNE-nek már az 1.0-s változata is népszerű volt világszerte, így szerencsére lelkes rajongók maguk is írtak hozzá fejlesztéseket. Ezek közül kiemelném az „iDUNE” programot, ami a forgalmazó honlapján is elérhető. Ezzel a programmal minden egyes mappánkhoz, ami tartalmazhat egy filmet, egy CD zenei anyagát, családi videókat; stb. hozzá tudunk rendelni egy általunk választott képet, például albumborítót. Ezek a képek egy általunk kiválasztott elrendezésben megjelennek a kijelzőnkön. A mappák közötti lapozgatás olyanná válik, mintha egy film vagy CD katalógust lapoznánk át.

IRÁNYTŰ
Forgalmazó: PcHotline Kft.
www.dunebaseprime.hu

QUANTUM of SOLACE 2008 hu - A Quantum csendje
Konténer: Matroska
Formátum: h.264
Képbontás: 1920x800 (23.976 Hz)
Aktuális videó mód: 1080p 23.976Hz
Max. bitsebesség: 18 Mbit/s
Átlagos bitsebesség: 14 Mbit/s
Pillanatnyi bitsebesség: ismeretlen
Játékidő: 01:46:14
Pozíció: 00:23:41

Kezdek beléd szeretni.

Gomb, kabát, de milyen cérnával?

Gondoltam, ha már szert tettem egy lejátszóra, amely a legjobb minőséget a HDMI kimenetén adja, akkor megfelelő HDMI kábel ügyében is kell, hogy fussak egy kört. Úgy alakult, hogy nem csak a megcélzott közepkategóriájú kábeleket tudtam kipróbálni, hanem csúcs darabokat is. Öt darab 10-15 méter hosszúságú kábel gabalyodott keresztbe-kasul a nappaliban egy ideig. Volt öröm a családban... A szereplők: Furutech HDMI-xv1.3 és kistestvére a HDMI-N1, Audioquest HDMI-3 és szintén a családból HDMI-X, illetve a KáCsa Audio sajátjaként árult, szép nevű KCE-HH10. Egy évtizedes szinte napi szintű audio kábeltesztelgetéssel a hátam mögött azt hittem, hogy HDMI kábelek között dönteni gyerekjáték lesz, hiszen látásunkkal szerezzük a világból az információk 90%-t. Mégis sokszor kellett cserélgetni a kábeleket, és különböző filmekből a választott jelenteket tucatszor lejátszani, mire eljutottam oda, hogy a kábelek közötti különbséget jobban meg tudjam fogalmazni. Végül is a következőképpen láttam a dolgokat. A legolcsóbb KáCsa és a legdrágább AQ illetve Furutech kábelek közti árkülönbség harmincszoros. Ez önmagában nem meglepő a kábelek világában, ugyanakkor ilyen

árkülönbség esetén nagyobb különbséget szoktam érzékelni az audio kábelek esetén. A drágább kábelek egyértelműen jobb képet adtak, de csak egy adott márkán belül. Mindhárom márkára jellemző egy bizonyos képátviteli karakter. A Furutech kábelek a színeket felerősítik, a kép szaturáltabb lesz, de egyúttal sötétebb tónusú képet kapunk, mintha néhány wattot levettünk volna a vetítő lámpájának teljesítményéből. Ennek ellenére kontrasztosabb képet kapunk finom árnyalatokkal. A drágább Furutech xv1.3-mal kevesebb zaj látszik a képen, de karakterében megegyezik a két kábel által közvetített kép. Ezzel szemben az Audioquest kábelek mintha éppen

az ellenkezőjét nyújtják. A színek egy kicsit pasztellszínűvé válnak és a kép világosabb tónusú lesz. Emiatt a fémek csillogása, a hó vakítása a napfényben hatásosabb, ugyanakkor kevésbé kontrasztos a kép és egy kicsit zajosabbnak is tűnt, mint a Furutech-el. Nappal, amikor elég sok fény beszűrődik a zárt spaletákon keresztül, jobb volt az Audioquest kábelt használni, este viszont a Furutech tetszett jobban, mert a teljes sötétségben a vetítőm

ESZKÖZÖK:

Vetítők: Panasonic AE-900E,
Panasonic PT-DZ 6700, SIM2 C3X,
EPSON EH-TW5000
Stewart és Projecta vásznak
HD TV: Pananonic TX-P42G10E

könnyebben megbirkózott a jellemzően sötétebb tónussal. Az Audioquest esetében nagyobb különbséget láttam a drágábbik kábelük javára, mint a Furutech-nél, igaz, hogy az árkülönbség is nagyobb. A KáCsa Audio kábele meglepően jól szerepelt a megmértetésben. Egy kicsit tompábbak voltak a színek, mint a Furutech kábelével és van egy kis visszaesés a fényerőben az Audioquesthez képest, de a kábel nem nő jelentősen a zaj a képen. Egy kiegyensúlyozott, igen jó árértékű kábelt kapunk a pénzünkért. Azt azért feltétlen meg kell említenem, hogy a DUNE-n és a vetítőn is lehet állítani a szaturációt, fényerőt, kontrasztot, és még sok minden mást, amivel a kábelek gyengébbnek ítélt paramétereit utána állíthatók egy bizonyos mértékig. Ilyen próbálkozásokat én is tettem némi sikerrel, de igazából egy dologra segített rávilágítani a kísérletezgetés, mégpedig arra, hogy a legfontosabb dolog a kábel zajszűrése, mert ez az egyetlen paraméter, amit nem lehet utólag korrigálni sem a vetítőn, sem a lejátszón. Ami zajos volt, marad is zajos. Ezt is figyelembe véve a legmegnyerőbb kábel a Furutech csúcskábele, illetve annak kisebb testvére. Ha valaki hosszabb távra tervez, akkor érdemes egy ilyen kábelbe beruháznia, mert a legjobb vetítőkkel is meg fogja állni a helyét. Mit is lehetne zárásként még megemlíteni? Talán semmi sem jelzi jobban az én családomban a DUNE sikerét, hogy a szokásos havi 20-25 óra helyett az első hónapban közel háromszor annyi üzemórával nőtt a lámpahasználat számlálójára. Ha így megy tovább, hamarosan a lámpacserére kell gyűjtenem. Szerintem ezzel más DUNE tulajdonos is így lesz.

Dénes Zoltán

